REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf.. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şase lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 19. Braşov, Joi 25 Ianuarie (7 Februarie). 1907.

O apariţiune, ce dă de gândit.*)

II.

De câte ori cetim un discurs frumos rostit în camera ungară de vr'unul dintre deputaţii naţionalişti români, discursuri ce nu arareori conţin, cum ni-am putut convinge, părţi foarte însemnate de critică a abuzurilor şi volniciilor guvernului şi a organelor sale, conţin şi pasagii ici colo îndrăsneţe şi foarte avântate, — după ce am terminat cu cetirea şi vedem cum se trece la ordinea dilei peste ele, — ne aducem aminte de acei gimnaşti, cari nesimţindu-se destul de tarĭ, se îmbărbătează şi-şi i-au un avânt puternic spre a executa câte un exerciţiu mai greu, dar când par a fi ajuns la ţintă, se opresc în loc dintr'odată ca pironiţi şi se întorc apoi iarăş de unde au pornit, ca să-şi încerce norocul din nou.

In asemeni momente ne cuprinde un fel de toropeală a sufletului şi stăm şi noi pe loc şi ne gândim: oare după atâtea năcazuri, lupte şi suferinţe, poporul român din acest regat şi din această monarchie să fie în adevăr condamnat a asista la un astfel de spectacol de încercări ale unora din fii săi cei mai bravi şi inteligenţi, fără să se aleagă cu nimic şi fără a mai şti în ce situaţiune se află şi ce va mai fi de capul lui. Căci bine să ne notăm. Ori cât de înapoiat în cultură ar fi, ori cât de puţină şcoală politică ar avea poporul nostru, atâta este în stare să înţeleagă fiecine dintre fruntaşii lui, alfabeţi ori nealfabeţi, că cu o purtare curajoasă şi energică a poporului la alegerile dietale încă nu e de ajuns, că trebue ca toată naţiunea să facă şi să întreprindă ceva pentru a scoate carul politicei noastre naţionale din nămolul, în care s'a prăvălit în deceniile ultime din vina noastră şi a împrejurărilor.

Numai şi numai pe terenul electoral vedem aşadar că nu putem răsbi, mai ales după ce avem să luptăm cu forţa brutală aplicată de stăpânire fără de nicĭ un scrupul şi după ce aceia pe carĭ i-am ales cum s'a dovedit, nu pot să se susţină în areopagul dietei, decât făcând şovinismului dominant mereu concesiunĭ într'o privinţă sau alta, concesiunĭ, ce le creiază acolo din punctul de vedere curat naţional vrând-nevrând — orĭ cât de mult ei şĭ-ar da silinţa să şteargă această impresiune — o situaţiune neclară şi o poziţiune umilitoare.

Am dis odată, că deputaţii naţionaliştĭ din dietă s'au angajat la o muncă de Sisiph. Este o espresiune mult uzată, dar o întrebuinţăm, fiindcă nu avem alta mai bună, care să caracteriseze deoparte silinţele ce şi-le dau aceştĭ deputaţĭ — o recunoaştem cu plăcere — în cea mai bună credinţă, de a capacita pe cei dela cârmă, de altă parte rezultatul nemulţumitor, ba zadarnic al acestor silinţe.

Nu ne-am prea pronunţat până acuma asupra atitudinei parlamentare a deputaţilor naţionaliştĭ, fiind-că am aşteptat mai întâiu să se orienteze ei înşişĭ acolo, unde se află şi unde i-au trimis alegătorii.

Până adĭ au trecut nouă lunĭ de când sunt membrii ai parlamentului de sub zodia coaliţiei şi decĭ putem să credem, că în acest interval — de debutul micului club naţionalist al celor dece din 1905 nu mai vorbim, căcĭ a fost o primă încercare de a umbla — ei şĭ-au putut da samă de situaţia în care se află.

Ei bine, ce vedem după aceste nouă lunĭ de activitate parlamentară în opariţiunea ei esterioară destul de viuă şi constantă?

Vedem o nizuinţă capitală a deputaţilor naţionaliştĭ; îi vedem căznindu-se, adeseorĭ cu picăturĭ de sudoare pe frunte, să electrizeze, cum am dice, chestiunea naţionalităţilor şi să-o scoată din amorţeala şi toropeala în care ajunse, graţie unui regim arbitrar, tendenţios şi vindicativ.

Refrenul vorbirilor naţionaliste cu ocaziunea dezbaterilor generale ale budgetelor etc. a fost şi este: legea naţionalităţilor se calcă, nu se execută; noi însă cari intervenim în favorul poporului suntem declaraţi de agitori şi suntem prigoniţi! Ear răspunsul ce se dă la acest refren din tabăra adversarilor, este acel *„non possumus!“* al oamenilor prea încrezuţi în puterea lor şi firm decişi a nu face nici cea mai mică concesiune de bună voie, nici a promite fie şi cel mai mic lucru în cele politice-naţionale, decât cu cugetul rezervat de a nu împlini nimic din ce au promis.

Incât pentru adversari suntem de mult în curat cu nizuinţele lor şi cu ţinta ce-o urmăresc ei faţă de noi.

Dar dacă e vorba de deputaţii noştri naţionalişti, cari după a lor mărturisire, au fost aleşi pe baza programului şi a „enunţiaţiunilor“ conferenţei electorale dela 10 Ianuarie 1905, trebue să întrebăm: oare de aceea s'au dus ei în dieta ungurească, ca să se plângă acolo, că nu se execută o lege, care din capul locului a fost croită şi adusă pentru stânjinirea desvoltărei naţionale a popoarelor nemaghiare din Transilvania, Bănat şi Ţara ungurească şi pentru maghiarizarea lor succesivă?

*) A se vedea „Gaz. Trans.“ Nr. 17 din a. c.

Alegerea dela Bocşa. In cercul Bocşe stăpâneşte regimul gendarmeresc. Din toate comunele sosesc ştiri despre acte brutale săvârşite de organele ministruluĭ de interne. »Lupta« e informată, că alegătorii Nicolae Zebuc şi Petru Murariu, cari au afişat convocarea adunărei poporale permise, au fost arestaţi de gendarmi. Invăţătorul din Raffna, Iliescu, a fost oprit în drum de gendarmi ziua mare şi escortat la primărie pe motiv că e »suspect«, iar mai apoi a fost eliberat pe lângă ameninţarea că dacă va mai eşi sara pe stradă, va fi escortat la Bocşa. Peste câteva ore a fost din nou arestat şi escortat la Bocşa.

Situaţia politică în România. Din Bucureşti ni-se scrie cu data de 21 Ian. v. următoarele: Prin cercurile politice se comentează foarte mult atitudinea opoziţiei liberale din Camera deputaţilor şi din Senat. Pe când oratorii dela întrunirea liberală, în frunte cu d-l Sturdza, şeful partidului, au atacat cu o deosebită violenţă guvernul Cantacuzino, pe diferite chestiuni politice şi administrative, în parlament nici un reprezentat al ei, n'a luat cuvântul asupra unor legi importante, presentate de guvern. Astăzi liberalii ţin o nouă întrunire la Craiova, iar Dumineca viitoare vor ţine alta la Iaşi. Unele ziare spun că prin aceasta tactică liberalii vor să arăte că n'au încredere în Parlament, şi se adresează maselor poporului, altele spun că liberalii aşteaptă resultatele tratativelor între guvern şi fracţiunea conservatoare de sub şefia d-lui P. Carp.

Obstrucţia în dieta croată. In cercurile politice croate se crede, că deşi obstrucţia continuă în dietă, nu va fi de lipsă, că dieta să fie amânată s'au chiar disolvată. Marţi s'a ţinut în Agram un meeting contra obstrucţiei şi primarului oraşului. Au luat parte peste 800 de persoane în mare parte social-democraţi. S'au adoptat 2 rezoluţii, una în care guvernul este învitat a rezolva cât mai curând reforma constituţională şi a doua în care se dă un vot de blam majorităţei consiliului comunal, care a fost ales încă în timpul fostului ministru Kuhen, pentru că în contra intereselor oraşului vrea să concesioneze tramvaele electrice întreprinzătorilor particulari. După şedinţă participanţii au demonstrat pe străzi, iar în faţa locuinţei deputatului Frank au izbucnit în strigăte de »Jos!«

Programul guvernului rus la conferinţa dela Haga. Secretarul de stat rus Martens, care va fi reprezentantul Rusiei la conferinţa dela Haga, a sosit alaltăeri în Paris. El a declarat următoarele unui redactor al ziarului »Temps«: »Călătoria mea are un anumit scop. Sunt însărcinat din partea guvernului meu, ca să pregătesc terenul pentru viitoarea conferinţă dela Haga şi să tratez cu celelalte puteri pentru a evita ori ce neînţelegeri şi surprinderi. Vin din Berlin, unde am tratat cu guvernul german şi voiu rămâne câteva zile la Paris. De aici voiu pleca la Londra, Roma, Viena şi apoi mă voi reîntoarce la Petersburg. Programul nostru cuprinde anumite chestiuni, cari după convingerea noastră vor putea lua o formă pozitivă ca de ex.: Aplanarea conflictelor internaţionale pe cale pacinică, îmbunătăţirea convenţiilor cu privire la răsboaiele pe uscat, orânduirea războielor pe apă etc. Până

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Greşeli de limbă.

(Fine).

2. Gramaticale.

Multe greşeli de gramatică se găsesc şi în cei mai buni din scriitorii noştri. Aşa d. e. scrie Bolintineanu:

„Îmbată-te de fumul de flori desfătătoare
Ai anilor voioşi.“

Iar Alecsandri:

„*S'aude* 'n câmp departe *nechezuri sunătoare*.“
„Muntenii dintr'o sorbire au să 'nghit pe Moldoveni.“
„Tot astfel s'aud *a* mamei *dulce şoapte*“
„Adie boarea dulce din *verdele câmpii*.“

In manualul meu, »Principie de literatură«, în §-ul despre »corecteţa limbei«, am semnalat câteva greşeli de acest fel, cari s'ar fi putut înmulţi pe pagini întregi.

Manualele noastre de gramatică, întrebuinţate azi în şcoală, deosebesc la substantive numai două genuri: masculin şi femenin; iar numele, cari la sing. sunt masculine şi la plural feminine, şi cari sunt mai ales nume de lucruri, le numesc heterogene, nu neutre. Conform acestei idei greşite, că în limba română n'am avea gen neutru şi fiindcă toate femininile se termină la plural în *e* sau în *i*, toţi scriu cu *e* neutrele terminate la plural în *ă*: d. e.: *care*, *cosoare*, *hotare*, *topoare*, *oase*, în loc de *cară*, *cosoară*, *hotară*, *topoară*, cum se aud aceste vorbe şi în popor şi care e pronuncia cea mai corectă. Neutrele româneşti sunt de trei categorii: unele cu pluralul în *ă*, altele în *e*, şi iar altele în *uri*, ca *popor—popoară*, *suflet—suflete*, *dar—daruri*.

Unele nume proprii de oraşe şi de munţi au numai pluralul, cum sunt asemeni nume şi în alte limbi; d. e. *Bucureşti*, *Iaşi*, *Piteşti*. Foarte urît sună aceste nume puse la singular, cum zic şi scriu mulţi: *Bucureştiul*, *Ploeştiul*; ca şi cum am zice despre o singură persoană *Văcăreştiul*, *Odobeştiul*, dela *Văcăreştii*, *Odobeştii*.

Numele *soră*, *noră*, au g. şi d. sing. *surori*, *nurori*, *surorei*, *nurorei*; pl. *surorile*, *nurorile*. Foarte adeseori însă vedem aceste forme înlocuite în scriere prin formele necorecte *sorei*, *norei*, *sorele*, *unde e haina sorei mele*.

Pronumele *însumi*, *însuţi*, *însuşi*, se uneşte în gen, număr şi caz cu substantivul lângă care stă sau pe care-l înlocueşte: *eu însumi*, *tu însuţi*, *ea însaşi*, noi înşine m. şi noi *însene* f., *a lui însuşi*, *a ei înseşi*. Inse mai niciodată acestui pronume nu i-se dă o concordanţă regulată. Mai ales forma *însăşi* e întrebuinţată foarte des ca neflesibilă: *însăşi voi*, *eu însăşi*; în loc de voi înşivă m., sau *voi însevă* f., *eu* însumi m., *eu însami* f.

Posesivul *său*, *sa*, *sei*, *sale* e totdeauna reflesiv. Inţelesul nereflesiv, când adecă posesiunea lucrului însemnat prin pronume ţine de altă persoană, iar nu de subiectul propoziţiunii, se întrebuinţează *lui*, *ei*, *lor*, ca şi în limba latină *eius* în loc de *suus*. D. e. *a venit vecinul cu fratele* său *şi cu fiii* lui. In scris însă mai nici odată nu se face deosebire între *său* şi *lui*, ci se pun unul în locul altuia, întunecând şi uneori schimbând înţelesul frazei. D. e. *„Ioan veni cu un vechiu servitor al* **lui**«. Al cui, al lui Ioan ori al altuia? »*Răspunsul soldatului plăcù regelui, care lăudă credinţa* sa“. »*Intrând în cortul lui, pajul se aruncă la picioarele* sale. Inţelesul acestor două propoziţiuni e tocmai opus acelui ce vrea autorul să li-l dea.

Formele verbale *să aibe*, *să umple*, la conjuctiv, în loc de *să aibă*, *să umplă*, au ajuns astăzi un fel de solecisme ca şi *el suferă*, *el acoperă*, la indicativ, în loc de *el sufere*, *el acopere*, cum e corect şi cum pronunţă majoritatea Românilor.

Este o regulă sintactică a limbei române, că de câte ori obiectul stă înaintea verbului său, se mai repetă odată prin formele scurtate ale pronumelui personal: *Cărţile* le-*am găsit*. *Pe Ioan* îl *aleseră deputat*. *Vecinului* i-*au venit oaspeţi*. Iar când obiectul stă după verb, nu se mai repetă: *Am găsit cărţile*; *aleseră pe Ioan*... O construcţiune greoaie şi contrară acestei regule, deşi foarte des întrebuinţată, este repetarea obiectului prin pronume şi atunc

acum n'am întâmpinat de nicăiri împotrivire şi sperăm că toate puterile vor lua parte la dezbaterile acestei conferinţe.«

Conflictul dintre America şi Japonia. Faţă de diversele comunicări şi zvonuri, corespondentul din Washington al ziarului »Times«, care se află în deaproape legătură cu preşedintele Roosewelt, asigură că tratativele diplomatice cari se urmează acum între Roosevelt şi Tokio, se vor termina în curând cu rezultate mulţumitoare. Roosevelt va apela apoi şi la autorităţile din California pentru pacinica aplanare a incidentului cu Japonia.

Din Tokio se telegrafiază că lumea de acolo se miră şi regretă că presa americană face *casus beli* din afacerea Californiană. Oameni de stat de seamă declară, că Statele-Unite *sunt cel din urmă stat în contra căruia Japonia ar face războiu.*

Din dieta ungară.

Şedinţa camerei dela 31 Ianuarie a. c.

Dr. Alexandru Vaida: (continuând) citează un caz de volnicie a fisolgăbirăului din Şomcuta, care a condamnat pe mai mulţi ţărani din comuna Văleni la amendă de câte 600 coroane. Spune că a relevat acest caz în dietă, dar aşteptarea sa, că ministrul de interne va lua măsură în cauza aceasta, până acuma nu s'a împlinit şi totuşi contele Andrassy a zis: »Voiu fi vesel dacă vom putea să mulţumim pretensiunile d-voastră juste şi echitabile«...

E caracteristică pentru modul de cugetare al d-lui ministru de interne, că d-sa ne numeşte tot numai de »valahi«. Aceasta dovedeşte, că modul d-sale de cugetare nu se potriveşte cu spiritul timpului, e încă tot de pe timpul Aprobatelor, căci de nu ar trebui să numească un popor aşa cum se numeşte el.

A vorbit d-l ministru şi de tatăl său, fost ministru de externe austro-ungar, că ca politician maghiar a intervenit cel dintâiu la cabinetele europene în favorul independenţei Serbiei şi României; sunt cuvinte foarte frumoase şi recunosc că contele Andrassy, bărbat însemnat şi genial, a părtinit cauza independenţei României, dar a trebuit să aibă la congresul din Berlin înaintea ochilor interesul monarchiei austro-ungare, ca să nu fie împrejmuită din toate părţile de vecini mari şi să nu întărească Rusia, lăsându-i România şi alte state din Balcani. Dar să dau cuvântul însuşi contelui Andrassy senior. Eată ce a zis el către regele Carol al României în privinţa aceasta:

Ein vollkommener Unsinn sei... das oft verbreitete Gerücht, dass Österr.-Ungarn Annexionsgelüste gegen Rumänien hege. Wir würden unserem eigenen Interesse zuwiderhandeln, wenn wir die Ziffer unserer unzufriedenen Rumänen vermehren, unsere Grenzen gegen Russland erweitern wollten. (Aus dem Leben König Karls von Rumänien II. p. 319.)*)

E foarte natural că contele Andrassy Gyula, chiar şi din punct de vedere maghiar, a trebuit să creeze România de azi, pentru-ca să nu sporească pe acei Români şi aşa prea mulţi, cari incomodează cu prezenţa lor Ungaria. E foarte natural şi aceea, că n'a putut lăsa România pe mâna Rusiei, pentru-ca Rusia să nu împrejmuie cumva ca un inel uriaş, Ungaria. Dacă luăm acestea în considerare, cred că putem reduce cu 99 procente acea recunoştinţă, pe care o pretinde Andrassy Gyula junior de la România faţă de Andrassy Gyula senior.

România are să mulţămească independenţa ei înainte de toate genialităţii şi destoiniciei poporului român. Acestea şi sângele vărsat la Plevna au creat România de azi. (Adevărat! în centru, pe băncile naţionaliste!) Monarchia noastră are nevoe de prietenia regatului român, prietenia aceasta e însă periclitată dacă d-voastră continuaţi politica actuală.

Contele Andrassy Gyula îşi încheie discursul astfel: (ceteşte) »Politica mea faţă de naţionalităţi mi-o pot resuma într'o singură propoziţie: a iubi, a fi drept faţă de grosul naţionalităţilor, dar a perzecuta cu asprime implacabilă pe agitatori«.

Despre aceea cât de mult iubeşte poporul, d-l conte a dat din nou o dovadă chiar acum trimiţând în cercul Bogşei 600 jandarmi şi va mai trimite o miie. (Sgomot în stânga).

Cor. Brediceanu: Asta-i libertatea maghiară! (Ilaritate).

Ugron: De n'ar fi libertatea maghiară n'aţi lătra (Sgomot. Preş. sună).

V. Vaida: Se vede însă că d-l conte Andrassy Gyula tot nu prea vrea să măsure cu măsură egală poporului nostru, pentru-că să zicem d. e. faţă de poporul din Hajdu Böszörmény de bună seamă nu se va purta aşa, ca faţă de poporul român din cercul Bocşei. Mi-ar plăcea zău să văd dacă s'ar încumeta oare d-l ministru de interne (Mare sgomot în stânga) să trimită 600 jandarmi în Hajduböszörmény (Sgomot).

In acest chip iubeşte deci d-nul conte Andrassy poporul nostru. Credeţi oare că vorbirea d-lui ministru de interne tipărită pe hârtie aşa de frumoasă va convinge pe popor, că bunăvoinţa guvernului se îndreaptă spre el? (Mişcare) Aceasta n'o crede nici însuşi d. ministru de interne (Contraziceri)...

Onor. Cameră! Fiindcă am terminat cu discursul d-lui ministru de interne voiu să vorbesc ceva de politica, care ne întâmpină mereu din toate părţile cu acuzarea trădării de patrie şi că suntem agitatori. Politica aceasta a urmărit'o şi fostul guvern Wekerle din 1895 şi anii următori. Dovadă numeroasele procese de agitaţie, ce au fost intentate numai dela 1897 încoace, 188 procese cu pedepse laolaltă de 44 ani şi amende de 49,500 coroane. Noi avem însă atâţi trădători »netrebnici şi făr' de suflet«, încât puteţi arunca în fiecare zi în temniţă câte unul şi tot mai ramân. (Sgomot). Oricine trebue să recunoască, că politica aceasta a forţei a dat faliment.

Nu mai rămâne acum alta decât propunerea făcută de St. Apathy în »Erd. Hirl.« dela Cluj, executarea acelei idei, ca să poftiţi să puneţi la cale o noapte a sfântului Bartolomeiu. (Sgomot mare, contraziceri), ori să executaţi ideia colegilor dep. Markos, Hock. (Să trăiască): ştreang lor! (Sgomot mare). Şi acestea le propovăduesc preoţi catolici (Markos şi Hock) în numele iubirii; acestea poate aşa le-au învăţat în seminare.

Markos: Sunt bune pentru făcători de rele! (Sgomot.)

Hock: Ce zici? Eu să fi zis? (Sgomot mare.)

Preşedintele (sună): Rog pe d-l deputat I. Markos, să nu conturbe pe vorbitor cu continue întreruperi.

A. Vaida: Aud, că Dv. aprobaţi. Şi deoarece mereu mă întrerup şi ne ofer ştreangul, pe care l-au propus d-nii Markos, Hock, adecă să ne spânzure, deoarece vedem, că D-voastră aprobaţi această politică şi se poate, că On. Cameră să se ocupe cât de curând cu vr'o moţiune de urgenţă şi să o şi primească, trebue să vă povestesc o anecdotă istorică.

S'a întâmplat în România, că marele bărbat de stat Cogălniceanu discuta odată cu un Evreu, cu un agitator al Evreilor, un trădător de patrie cum s'ar numi aici, (ilaritate) şi l'a întrebat pe el Evreul, cum ai de gând să rezolvi chestia ovreiască domnule? (Cogălniceanu era pe atunci ministru-president.) Congălniceanu, care de altfel era om foarte liberal şi pe care Evreii îl iubeau, zise în glumă: Foarte uşor: vom pune la cale o noapte de Bartolomeiu, vă aruncăm pe toţi în Dunăre, acolo aveţi loc destul. La aceasta îi răspunse Evreul: D-le, eu cred că poţi arunca într'o singură noapte jumătate ovreimea în Dunăre, rămâne însă cealaltă jumătate de sămânţă şi e de ajuns o noapte ca să se pună la loc cei înecaţi în Dunăre. (Ilaritate.) Aşa veţi păţi d-voastră şi cu noi Românii. Ne este de ajuns o noapte ca să punem la loc ceeace ne-aţi luat prin spânzurare. (Ilaritate).

Onor Cameră! Când mă cuget la situaţia politică de azi, îmi vin în minte amintiri din vremuri. Eram la ţară şi în singurătatea mea priveam jocul văpăilor focului din sobă şi gândul meu se frământa cu chestiile politice, când mi-am adus aminte de timpul când eram copil şi umblam la şcoală, în gimnaziul unitarilor din Cluj. Profesorul chemase pe un coleg al meu să reciteze »Cântecul cânilor«, iar pe mine să recitez »Cântecul lupilor«. Şi s'a deşteptat în mintea mea vie amintirea acelor zile, când m'a aplaudat publicul maghiar, iar ca copil nepricepând însemnătatea simbolică a acestui cântec, dar pătruns de genialitatea, pe care a ştiut-o turna într'ânsul Petőfi, am declamat »Cântecul lupilor«.

Şi mi-a venit în minte situaţia politică de azi. Situaţia d-voastră e ca situaţia acelui coleg al meu, iar a noastră e, »cântecul lupilor«. (Ilaritate) Pentrucă flămânzim şi degerăm de frig, avem parte şi de toată mizeria — dar suntem liberi. Nu ne temem de biciuri, nici nu ne temem de d-voastră, nici de puterea statului, nici de furci, ne mărturisim şi propoveduim sus şi tare convingerea noastră şi avem încredere în viitorul naţiunei noastre. (Aprobări în centru).

In ce priveşte faptul, că guvernul actual în frunte cu d-l ministru de interne e atât de încrezut, la aceasta se potriveşte vorba Românului: »Apa trece, pietrile rămân«....

In ce priveşte însă poporul nostru, despre care d-l ministru de interne a zis că-l iubeşte, eu m'am dus şi am întrebat ce zice Românul opincar, fratele meu, despre discursul d-lui ministru de interne, şi acesta mi-a răspuns: Domnule, las să vorbească cât o vrea groful Andrassy, noi ştim una şi bună: »ţinem minte«. Nu primesc proiectul. (Aprobări din partea naţionaliştilor.)

*) („E cu totul absurdă.... faima lăţită că Austro-Ungaria ar avea poftă să anexeze România. Am lucra în contra proprielor noastre interese, dacă am voi să înmulţim cifra (numărul) Românilor noştri nemulţumiţi şi să estindem graniţele noastre spre Rusia. (Din memoriile Regelui Carol al României.)

Desbatere în afaceri de imunitate.

(Şedinţa camerei de la 4 Febr. a. c.)

Imediat după-ce la începutul şedinţei s'a anunţat numirea noului ministru de justiţie Dr. *Günther*, care s'a prezentat şi în persoană, fiind aplaudat de majoritate, şi-a făcut comisiunea de imunitate raportul său.

Lazar Zoard raportează în afacerea imunităţii deputatului slovac *Iehlitska*, care a fost acuzat pentru agitaţiune, din cauza unui discurs ce l'a ţinut la alegerile trecute dietale. Iehlitska să fi zis: »Nu vă temeţi de tâlharii de Maghiari, le vom sparge noi glăvăţina cu toporul; dar aceasta ar fi încă puţin, ci trebue să-i tăiem bucăţi de carne şi să facem curele din pielea tâlharilor maghiari«.

Comisiunea propune cassarea imunităţii lui Iehlitska.

Skitsak (slovac) e de părere ca să se primească cassarea imunităţii, fiind că sperează firm că se va dovedi, că Iehlitska n'a putut rosti aceste cuvinte.

După aceasta raportorul comisiunei propune *extradarea lui Iuriga*, pentru ca să se esecute sentinţa, prin care a fost condamnat la doi ani închisoare.

Skitsak stăruie ca imunitatea lui Iuriga să nu se casseze, fiind-că cele ce au premers, condamnării lui, dovedesc că aici se tractează de o mare vexaţiune politică.

Preşed. îl chiamă la ordine, fiindcă acuză tribunalul unguresc că s'a condus la aducerea sentinţei de scopuri de partid (*Somogy*: E o ruşine a vorbi astfel!) Chem la ordine şi pe dep. Somogyi!

Skitsak apelează la partidul independist, care, zice, sub regimul liberal a fost espus unor asemeni prigoniri.

Preşed. Rog pe d-l vorbitor să rămână la obiect, căci de nu îi voiu lua cuvântul.

Skitsak: (cotinuând) se roagă de noul ministru de justiţie, ca să pledeze la locul competent pentru graţiarea lui Iuriga. Majoritatea să nu treacă cu vederea că aici e vorba de o prigonire politică a unui partid.

Preş.: *Retrag cuvântul* d-lui deputat Skitsak.

Szmrecsany (partidul poporal) spune, că Juriga a desfăşurat în cercul său electoral o activitate ticăloasă şi infamă. (*Preşed.* îl chiamă la ordine pentru espresiunea neparlamentară). Juriga mai este acuzat şi pentru alte şease delicte.

Günther Anton, ministru de justiţie: E de prima oară, că vorbesc din acest fotoliu. (S'auzim!) Sunt dator să protestez în contra imputării, că tribunalele ungureşti ar fi stat ori ar sta în serviciul vreunei tendenţe politice de partid. Deputatul Szkitsak a vorbit de democraţie. Eu cred, că s'a satisfăcut îndeajuns postulatelor democraţiei, dacă o curte cu juraţi a pronunţat sentinţa asupra lui Juriga. (Viue aprobări). A mai zis d. deput., apostrofându-mă pe mine, că zeiţa *Justiţia* să-mi lege ochii. Eu răspund: Zeiţa Justiţia la Romani n'a fost cu ochii legaţi, ci numai *Themis* cea greacă e legată la ochi. Dar ochii Justiţiei au fost deschişi, şi ea a ţinut în

---

când el stă după verb: *Le-am găsit cărţile. »Copii îl sărutară pe rând pe moşul“.* Alţii din contră, nu repetă obiectul nici când el stă înaintea verbului; d. e. »Viţelor se dă ca nutreţ lupin tocat în paie«, în loc de *viţelor li-se dă.* O construcţiune şi mai nesuferită, întrebuinţată mai ales în statul oficial, este punerea subiectului în acuzativ în loc de nominativ: Pe *Ioan fu ales deputat,* în loc de *Ioan fu ales deputat.*

Pentru conjugarea pasivă avem două forme: una pronominală, *eu mă laud* (de către alţii) şi alta participială, *eu sunt lăudat.* Cea pronominală se întrebuinţează mai mult în pers. a 3, când nu se poate confunda cu forma reflesivă; d. e. *grâul se vinde scump*; *se vede soarele răsărind*; sau fără subiect, ca unipersonală: *s'a scris mult*; *s'a vorbit frumos.* Foarte rău sună însă această formă luată ca personală, cu un anume subiect, când se poate confunda cu forma reflesivă, d. e. *el s'a plătit pentru ce a lucrat*; în loc de *el a fost plătit pentru ce a lucrat.* Uneori această formă dă construcţiunei un înţeles contrar celui intenţionat de autor, ca d. e. în următoarea propoziţiune: »*S'a vorbit frumos de institutorul Dimitrescu la conferinţa didactică*«[1]) Autorul probabil a voit să zică, că institutorul d. e. a vorbit frumos, iar nu că s'a vorbit despre el, cum se înţelege din construcţiunea d-sale.

3. Lexicale.

Mi se urîse în şcoală îndreptând în temele elevilor forme ca *abundent, abundenţă* sau *abundinţă, complect*, în loc de *abundant, complet* sau mai bine *îmbelşugat, deplin*; asemenea, *consolare, convulsiune,* în loc de *mângâiere, spasm*, şi alte neologisme netrebuitoare, şi unele schimosite ca *justiţiune*, în loc de *justiţie*, sau mai bine *dreptate.* Pentrucă, după o regulă foarte bună, stabilită pentru limba noastră literară de părintele criticei româneşti, în studiul său »In contra neologismelor«, numai pentru ideile şi pentru nuanţele nuoi de idei, intrate prin cultură în viaţa noastră intelectuală şi pentru cari, prin urmare, nu se află cuvinte în graiul poporului nostru, numai pentru asemeni idei se primesc în limba literară cuvinte din alte limbi, mai ales din latina şi elina, de unde se împrumută terminologia ştienţifică în toate limbile culte. Cu toate acestea, tocmai glosariul ortografic al Academiei începe cu »*abondent, a consola, convulsiune*«, »a corija« în loc de *a îndrepta*, »*extensiune*« în loc de *întindere.*

Mai înainte se păcătuia prin neologizarea şi mai prin latinizarea fără rost a limbei; generaţiunea mai tinară a trecut la estremul opus. De unde mai înainte se zicea şi se scria *popul, bel, resbel, benezicere,* în loc de *popor, răsboiu, binecuvântare*; tinerii de azi au început să scrie *norod, slavă, proslavesc, veleat, aidoma, hojma*, şi alte slavonisme şi archaisme, din cari unele nici nu se mai înţeleg astăzi, şi cu atât mai puţin se găsesc în graiul poporului, pe care pretind a-l reprezenta aceşti reformatori şi a da o nouă direcţiune limbei şi literaturei noastre. Vorba *norod,* pronunţată *nărod,* are în popor înţelesul de *prost* sau *hăbăuc.* Mi-aduc aminte, că în 1905, la adunarea »Asociaţiunei« din Sibiiu, când d. Iosif Vulcan, într'o conferinţă literară combătea cu mult temeiu tendinţa esagerată de slavizare şi archaizare a limbei, a fost desaprobat de către tinerii adunaţi în jurul unui astfel de pretins reformator. Aceşti tineri ar trebui să caute în cultivarea limbei cu mai multă chibzuinţă calea cea adevărată, care nu poate nici neologizarea, dar nici slavizarea şi archaizarea fără trebuinţă. Pe calea apucată, cu cele mai bune intenţiuni ei pun »adevărul supt*) oboroc«, cum zice un fruntaş al lor, şi merg alăturea cu adevărata limbă românească.

M. Strajan.

[1]) „Neamul românesc“ de la 24 Dec. 1906.

*) *Supt*, scris cu *p*, în loc de *sub* sau *subt*, confundând astfel prepoziţiunea cu participiul verbului *a suge*, ceea ce arată multă luare aminte pentru gramatica limbei.

ână cumpăna şi sabia. Şi asigur pe d. eputat, că şi ochii acelei Justiţie, pe care ı am norocire să o reprezentez, vor fi eschişi: cu iubire către Slovaci, pe care a amintit, cu iubire către fiecare cetăţean ţării, dar pe agitatori îi va vedea. (Viue plauze şi Eljen!)

După aceea se primeşte propunerea omisiunei de a *i-se cassa imunitatea lui ıriga.*

*

In şedinţa de Marţi a dietei a luat ıvântul la desbaterea proiectului contin-ntului de recruţi şi dep. Okolicsanyi, ezentând între aplauzele camerei urmă-area propunere: »Camera să îndrume pe inistrul de honvezi, că să prezente an an dietei un raport despre rezultatul strucţiei maghiare şi despre învăţarea nbei maghiare în şcoalele reale şi de deţi, aflătoare pe teritoriul Ungariei. In est raport să se scoată îndeosebi la ală, câţi dintre elevii nemaghiari posed rfect limba maghiară.«

·oces monstru pentru alegerea dela Ugra.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Oradea-mare, 5 Faur n.

Ministrul de interne ungar, contele ıdrassy a declarat sus şi tare, că numai »agitatori« vrea să-i prăpădească fără lă; faţă de poporul însuşi se va purta ă cu iubire şi cruţare.

Despre aceea cât de mult contrastează asta declaraţie cu realitatea şi cât de sinceră ba perfidă a fost, ne dă o do-lă înfricoşat de eclatantă procesul mon-u intentat contra a *41 Români din cer- Ugrei* de către procurorul din Oradea re.

Precum se ştie, rezultatul alegerilor tale de astă-primăvară în Bihor a fost ıtru Românî cât se poate de ruşinos. ı cele patru cercurî româneşti ale Bi-ului nu numai că n'a reusit nicî un de-at naţional, dar candidaţii naţionalî te abia au întrunit *câteva* voturî faţă maioritatea exorbitantă a candidaţilor ghiarî aleşî, parte în urma penibilei si-ţii au aflat de bine să se *retragă*, de-ece au văzut, că acţiunea lor n'are şansă loc şi poate să se termine numai cu maj.

Nu voim a discuta aicî întru cât a tribuit la aceasta becişnicia unei părţî ıteligenţei române din Bihor şi machi-ıunile netrebnice ale unor aventurierî po-ı bihorenî, pe urmă tradările josnice unor mizerabilî. Notăm numai atâta, d-l Dr. Demetriu Lascu, prevăzând re-atul sus amintit în cercurile româneştî, ăutat să salveze cel puţin cât era po-l: onoarea naţională, şi decî cu vre-o u zile înainte de terminul alegerilor, a nît candidatura cu program naţional cercul Ugrei

Acest pas al d-lui Dr. D. Lascu se sidera la timpul său de o întreprindere ţă de ori-ce seriositate şi de-o nebu-chiar, fiind-că cercul Ugrei a figurat eauna ca moşia şi cetatea inexpugna-a faimosului Stefan Tisza, ear puţinii ânî din cerc (30% faţă de 70% Ma-rîl) copleşiţî de Maghiarî, unicî în fe-or de încarnaţî, se presentau incapabilî ri ce acţiune de dai Doamne.

Au fost însă destule şi cele patru pentru a-i face de minciună pe ono-lii, carî din motive netrebnice au căutat ădărnicească candidatura lui Dr. Lascu ercurile româneştî (Le-a şi succes a-ta. — Red.); deoarece s'a dovedit, că t om se bucură de o trecere şi de un ect înaintea poporului, de care pân' na nu-i venea nimănui nicî să viseze. şte, aceasta drept rezultatul energicei plină de abnegaţiune şi sinceritate, duce d-l Dr. V. Lascu pentru deştep-a Bihorului deja de pe timpul, când încă aşa zicând pe băncile şcoalei.

Bine e cunoscută aceasta luptă şi po-lui, care sub conducerea d-lui Dr. D. u fu gata să lupte pe viaţă pe moarte. ii Românî din cercul Ugrei se înşirară steagul naţional cu atâta însufleţire ı atâta bărbăţie, încât au pus în re-mai vârtos pe Maghiarî, carî se te-ı mult de învingerea candidatului na-, şi cărora au trebuit să le vină în-ıtor câţi-va trădătorî — între carî popul român al cercului — ca d-nul ı să rămână în minoritate cu 47 vo-

Peste măsură i-a încremenit actul de ;ra pe cei dela putere, carî în urmă propus să stârpească cu desăvârşire ul nobil al bravilor Românî din a est nu cumva pilda lor măreaţă să fie tă şi de ceilalţî bihorenî.

Dar duşmanii nu vor numai să-i ni-micească, ci vor să-şî şi răzbune, ceea ce-i arată cu totul lip- siţî de nobleţa inimei. Drept dovadă a ţintei lor de răzbunare e procesul monstru intentat contra urmă-torilor Românî din cercul Ugrei:

1) Alexandru Gramma, protopop gr. cat. în comuna Giriş (de prezent în Făr-caşa com. Sătmar). 2) George Botoş. 3) Mihaiu Luncan. 4) Petru Pelle. 5) Petru D. Raţ. 6) Petru Şuteu. 7) George Pop. 8) Toma Liţ. 9) Vasile Tirbea. 10) Ioan Şu-teu. 11) George Morna. 12) Antoniu Torja. 13) Iosif Pelle. 14) Todor Firez. 15) Petru T panuţ. 16) Simeon Plugar. 17) George Olar. 18) Ioan Tipanuţ. 19) Alexandru Olar. 20) Todor Babău. 21) Petru Naghiu. 22) Petru Sav. 23) Todor Sav. 24) Deme-triu Fărcuţa. 25) Simeon Liţ. 26) Nicolae Criste. 27) Ioan Bărnuţ. 28) Alexandru Pop. 29) Ioan Bonaţ. 30) Ioan Bihorean. 31) Ni-colae Blaga. 32) Gavril Blaga. 33) Nicolae Liţ. 34) Todor Pelle. 35) Todor Plugar. 36) Ioan Naghiu. 37) Elia Naghiu. 38) Deme-triu Naghiu. 39) Todor Negru. 40) Todor Naghiu. 41) Vasile Naghiu.

Bine notând acuza e bazată pe §-ul 176 din codul penal, care dictează pedeapsă până la trei anî temniţă grea. Incontesta-bil, că avem să ne aşteptăm la un act ce va întrece pe cel dela Rozenberg sau dela Pojon, deoarece condamnaţii din aceste lo-curî, Juriga, Hlinca şi soţii lor, au fost în-vredniciţî cel puţin de favorul să-şî poată împlini osânda în temniţa de stat, până când în cazul prezent e vorba de temniţă ordinară, decî de un expedient mult mai potrivit pentru terorizarea acestor ţăranî românî cinstiţî.

Va fi poate superflu să accentuez, că toată acuza geme de întortochieri şi mistificaţii, ceea-ce rezultă din împrejurarea, că procurorul se plânge de un terorizm ne mai pomenit, ce l'ar fi săvârşit incrimi-naţii faţă de alegătorii 48-işti, pe câtă vreme astfel stă treaba, că tocmai 48-iştii au fost cari se pregătiseră pentru a comite faţă de alegătorii români unele banditizme mult mai grozave, ca cele dela Şomcuta mare şi dela Cehul Silvaniei.

Şi-au dat însă de oameni, deoarece alegătorii d-lui Dr. Lascu au pornit la luptă, decişi să deie piept cu orice fel de forţă, ce i-ar întâmpina, deoareco convinşi despre onestitatea şi sfinţenia acţiunei lor, nu-şi puteau explica, cum să fie posibil să li-se pună piedeci nedemne, ba să fie te-rorizaţi chiar. Şi fiindcă totuşi era să se întâmple astfel, justa indignare li-s'a trans-format într'o furie grozavă, intr'atâta, de au fost destule câteva minute pentru-ca să fie risipiţi cu desăvârşire o grămadă de 48-işti neaoşi, cari i-au fost întâmpinat înaintea Ugrei cu scopul de a-i împiedeca să se prezenteze la urnă.

Deja până acum bieţii oameni au în-durat multe maltratări. Cu ocaziunea in-vestigaţiei au fost ţinuţi în Oradea-mare peste o săptămână pe timpul secerişului, când o zi de lucru valorează pentru bieţii plugari atât de mult . . .

Iar dacă vom lua în considerare, că pertractarea procesului — când se vor asculta şi vre-o 60—70 de martori — va dura cel puţin 7—8 zile, dar între împre-jurări normale e posibil să dureze două săptămâni, ori şi mai mult, ne putem în-chipui, cu câtă jertfă e împreunată acţiu-nea lor. Asigurăm însă obştea românească, că acuzaţii vor dovedi şi la pertractarea finală, ce se va începe la 19 Februarie n., tot aceeaşi demnitate şi bărbăţie, ce au dovedit-o în ziua alegerii, când nici foco-şurile şi topoarele 48-iştilor, nici suliţele gendarmilor n'au fost în stare să-i intimi-deze . . . . Vor convinge şi pe procuror, cumcă rău calcul şi-a făcut, deoarece pri-gonirea pusă la cale de dânsul, nu va pro-duce demoralizarea poporului român din Bihor, ci din contra, va promova deştep-tarea lui.

Corespondentul.

ŞTIRILE ZILEI.

— 24 Ianuarie v.

Societatea »Carpaţii« îşi serbează azi în 24 Ianuarie st. v. aniversarea de 25 de ani dela înfiinţarea ei. Aseară după în-cheierea foii am primit dela Bucureşti în-sciinţarea despre aceasta serbare în care se zice: »In ziua de 24 Ianuarie *se împli-neşte un pătrar de veac* de când o mână de apostoli ai românismului, însufleţiţi de *sfânta cauză a Neamului Nostru*, au luat frumoasa şi laudabila iniţiativă de a se strânge sub cutele steagului Societăţii »*Carpaţii*«. Ziua de 24 Ianuarie este dar pentru noi o zi măreaţă şi înălţătoare, pentru că ea ne aduce aminte numele a-celor harnici pioneri, cari au luat iniţiativa înfiinţărei acestei Societăţi, pentru că ea ne arată peripeţiile, prin care am trecut şi rezultatele la care am ajuns după 25 de ani de muncă stăruitoare. Socotim, prin urmare, că după atâţia ani de amintiri frumoase şi de muncă cinstită şi demnă, închinată pe altarul cauzei românizmului, se cuvine să sărbătorim ziua de 24 Ia-nuarie şi să o glorificăm din inimă, pentru ca ea să fie un îndemn pentru urmaşii noştri în împlinirea datoriilor şi atingerea idealului pe care cu toţii trebue să-l avem«.

Iată şi programul serbării: 1. La orele 10 dim. oficiarea serviciului divin în sfânta biserică Brezoianu. 2. Fotografierea în grup. 3. O mică gustare. 4. Masă la orele 9 seara, care va avea loc la restau-rantul Enescu.

Urăm societăţii »Carpaţii«, să serbeze tot crescând şi prosperând, şi aniversarea a 50-a a existenţei sale şi alte multe după ea!

Dela reuniunea rom. de cântări din Braşov. La repetiţia de eri a reuniunei de cântări s'a decis ca deocamdată să se ţină repetiţii separat cu damele şi cu d-nii. Damele vor avea repetiţie în fie-care Vi-neri seara la orele 6, iar d-nii Marţi seara la aceiaşi oară.

Ziua de 24 Ianuarie în Bucureşti. Ziua de 24 Ianuarie aniversarea unirei princi-patelor se serbează de către Liga cultu-rală în Bucureşti la 9 oare seara în Ate-neul Român. Cu aceasta ocaziune d-l *Barbu Delavrancea* va ţine o conferenţă, după care orchestra ministerului instruc-tiunei publice va da un concert.

Transferare. Ministrul de interne a transferat pe căpitanul poliţiei de graniţă, d-l Dr. Gustav *Venter* de Cianad, la Ungvar.

Chestia universităţii bulgare. Din Sofia se anunţă că măsurile severe luate de gu-vernul bulgar — faţă de profesorii şi stu-denţii universitari în urma cunoscutelor evenimente — încep a-şi arăta efectele. Indepărtarea din Capitală a tuturor stu-denţilor, cari nu sunt din Sofia şi în ca-zarmarea dezertorilor în legătură cu se-verile măsuri poliţieneşti contra turbură-torilor au cam răcit entuziasmul înlătu-rând pericolul a noui demonstraţii şi ex-cese. După cum se anunţă din cercurile guvernamentale, dispoziţiile faţă de uni-versitate nu vor fi menţinute mult timp, ci ridicate imediat după ce-şi vor fi îm-plinit »scopul«. Guvernul speră că va putea redeschide universităţile la începutul lunei Martie, el va îngriji însă să excludă mai întâi elementele socialiste dintre profesori. Studenţii vor trebui să se supue formali-tăţilor unei nouă înscrieri.

Mare incendiu în Londra. Din Londra se anunţă, că alaltăeri a isbucnit acolo un mare foc. 6 edificii cu mai multe etaje au ars până la pământ. Pagubele se urcă la 3 milioane cor.

Noul procuror al armatei din Peters-burg. In locul generalului asasinat Pavlov a fost numit procuror superior al armatei şi şeful administraţiei superioare a tribu-nalelor militare actualul preşedinte al tri bunalului militar din Petersburg, locote-nent generalul G. Nilke. Nilke a fost odată procuror militar în Odesa şi trece drept om cu totul sever.

Faimoasa bar. Schoenberger a părăsit alaltăeri Budapesta măchnită şi amărâtă de măsurile poliţieneşti ce s'au luat în contra ei din partea acelor cercuri, cărora le-a făcut în trecut atâtea servicii importante. A plecat, dar nu se ştie deocamdată unde. Anturajului a comunicat, că se va stabili sau în Germania sau în Paris, sau va trece oceanul, luând drumul spre Ame-rica. Când va ajunge la puţină linişte, va scrie o broşură în care va face destăinuiri sensaţionale asupra prietinilor ei de odi-nioară...

Condamnarea unui ucigaş minor. Din Bucureşti ni-se scrie cu data de eri: Intr'o corespondenţă din vara trecută v'am des cris pe larg o crimă săvârşită la marginea capitalei. In luna Iunie, adecă individul Alexandru Negru, în vârstă de 19 ani, a asasinat pe amanta sa Anica Pricu, servi-toare la grădina tatălui său. După săvâr-şirea crimei, Negru a aruncat cadavrul în Dâmboviţă, care a fost găsit de poliţie, lângă comuna Tânganul.

Negru, fiind minor, a fost dat în ju-decata tribunalului, care l'a condamnat la 12 ani închisoare. Eri secţia I a Curţii de apel a respins recursul lui Negru, menţi-nând sentinţa tribunalului. *C.*

Testamentul unui pustnic. Din Paris se aduce ştirea, că alaltăeri a încetat din viaţă sgârcitul milionar Poziris, care în toată viaţa sa a trăit ca un pustnic re-tras din viaţa socială — ocupându-se es-clusiv cu speculaţii comerciale. Acest pust-nic încă înainte de moarte a dispus prin testament de averea sa de 25 milioane franci, pe care a lăsat'o institutului anti-rabic Pasteur. Cu esecutarea testamentului donatorul a însărcinat pe preşedintele re-publicei franceze.

Pentru Gimnaziul din Brad.

Tinerimea universitară română din Cluj invită la *Concertul* pe care-l aranjază sub patronajul Domnilor *Alexandru Mo-csonyi, Iosif Sterca Şuluţiu, George Pop de Băseşti, Dr. Teodor Mihali, Dr. Alexandru Vajda, Dr. Ştefan C. Pop, Dr. Iuliu Maniu* şi *Dr. Aur. Vlad* cu concursul Doamnei *Lucia Cosma* şi al Domnişoarelor *Valeria Papp, Virginia Gall* şi *Getta Hodoşiu* în favorul Gimnaziului din Brad, Duminecă în 3 Martie st. n. 1907 în »Redută«. Preţul de întrare: De persoană 4 cor., de familie 10 cor. Inceputul la 8 oare seara. Supra-solvirile se primesc cu mulţămită şi se vor publica. Adresa cassarului: Remus Furdui, Kolozsvár, Ferencz József-ut 59.

Comitetul aranjator este pus sub pre-sidenţia de onoare a d-lui Dr. *Amos Frâncu* şi constă dintr'un comitet extern, din care fac parte 53 membri şi dintr'un comitet intern (preşedinte d-l Voicu Niţescu) format de 20 tineri români clujeni.

După Concert urmează *dans*, în pauză se joacă »*Căluşerul*«.

Comitetul aranjator ne roagă să pu-blicăm şi următoarea »*Chemare*«:

Un gând sfânt, un gând care frământă minţile tuturor Românilor de bine ne-a îndemnat, să punem la cale acest Concert şi să-i dăm fiinţă: *Completarea gimnaziului din Brad.* Suntem tineri şi tinereţea noa-stră se nutreşte din ideale. Suntem ener-gici şi voim, iar voinţa noastră tinde, se luptă să se facă trup.

Arma noastră ni-e cultura, lumina, şi cu ea vrem, să cucerim pe ai noştri, să depărtăm întunerecul din colibă şi să înfrângem pe duşmani. Culturii îi trebue temple, temple de lumină, în care să crească şi să pregătească apostoli, cari s'alerge apoi în mijlocul poporului — care i-a dat naştere — pentru a-l lumina şi a-l încălzi cu făclia minţii.

Neamul românesc din Transilvania şi Ungaria are câteva temple de lumină, dar acestea sunt prea puţine, pentru a putea creşte destui luminători, cari să lumineze şi să înveţe cu *legea noastră*. De aceea avem datorie sfântă să zidim cât mai multe *şcoli româneşti*, în care dascăl român se grăiască cu elev român şi împreună să păstreze sfintele noastre comori: *limba, datinele* şi *legea românească*. Avem patru, licee complete — unul bolnav de cap — ş'acum vrem să mai zidim unul, vrem să completăm gimnaziul din Brad, singurul popas al culturii româneşti în războinica ţară a Zarandului.

Venitul Concertului nostru va fi dăruit întreg acestui gimnaziu. Drept-aceea che-marea noastră se îndreaptă către toţi Ro-mânii de bine, către toţi acei bărbaţi cu suflet de argint, cari voiesc şi se luptă pentru binele nostru şi fac jertfe de aur pentru cultivarea neamului românesc.

Veniţi toţi la Cluj, în acest *citta clusa* de odinioară, împrejmuit de Români, ascul-taţi cântările dragi româneşti şi folosiţi prilejul de a jertfi obolul Vostru pentru cultura românească, care va păstra nemu-rirea Voastră şi viaţa viitorului neam ro-mânesc.

La revedere!

ULTIME ŞTIRI.

Berlin. 6 Februarie. Se cunoaşte acum definitiv resultatul alegerilor pentru Reichs-tag. *Socialiştii au perdut cu totul 36 man-date.* Din 79 câţi au fost în sesiunea tre-cută au fost aleşi de astădată numai 43. După publicarea rezultatului mai multe mii de oameni au făcut ovaţiuni în faţa pala-tului imperial. Impăratul Wilhelm a eşit pe balcon şi a adresat mulţimei un dis-curs, exprimându-şi convingerea, că popo-rul german e decis a înainta pe calea ce şi-a ales o.

Sofia, 6 Februarie. Ziarul ţancovist »Den« este de o vehemenţă extraordinară faţă de guvern. El atacă întregul partid şi ameninţă pe primul-ministru cu soarta ce a avut-o ministrul Stambulov. Redac-torul ziarului »Den« care a scris articolele a fost închis, şi cu toată garanţia de 2.000 lei, depusă pentru liberare el n'a fost încă pus în libertate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu
Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

„BUNA“, însoţire de credit şi de depuneri în Feleacul-Săsesc.

Convocare.

Domnii membrii ai însoţirii de credit şi depuneri »B U N A «, se învită conform §. 33 din statute la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea *în Feleacul-Săsesc la 25 Februarie st. n. a. c. la 10 oare înainte de amiazi* în sediul însoţirei, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcţiunii şi comitetului de inspecţiune.
2. Decisiune asupra compturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat, precum şi darea absolutorului.
3. Alegerea alor 3 membrii în direcţiune conform §. 27 din statutele însoţirii.
4. Alegerea comitetului de inspecţiune conform §. 32 din statutele însoţirei.
5. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări.
6. Eventuale propuneri.

Din şedinţa Direcţiunii »B U N A«, însoţire de credit şi depuneri, ţinută în Feleacul-Săsesc la 26 Ian. 1907.

Direcţiunea.

Contul Bilanţului cu 31 Decembre 1906. — Mérleg számla 1906 deczember hó 31-én.

ACTIVA — VAGYON:	Cor.	fil.	PASIVA — TEHER:	Cor.	fil.
1. Cassa în numărar — Pénztári készlet	189	30	1. Părţi fundamentale solvite — Befizetett üzletrészek	4120	—
2. Cambii de bancă — Bank-váltók	17602	—	2. Depuneri: — Betétek:		
3. Imprumute pe oblig. — Kötv.-Kölcsön	160	—	*a)* de ale fond. de rezervă — Tartalék alap .	1212	63
			b) de ale fond. cultural — Müvelődési alap .	70	88
			c) de ale privaţilor — Magán-betétek . . .	5312	40
			3. Reescompt — Viszleszámitolás	5800	—
			4. Interese transitoare — Átmeneti kamatok . .	211	—
			5. Profit curat — Tiszta nyereség	1224	39
	17951	30		17951	30

Contul Profite şi Perderi. — Nyereség- és veszteség számla.

EŞITE — KIADÁS:	Cor.	fil.	INTRATE — BEVÉTEL:	Cor.	fil.
1. Interese la reescompt — Viszleszámitolás után kamatok	440	24	1. Interese la oblig. şi cambii de bancă escomptate — Kamatok a kötvények és leszámitott bankváltok után	1553	37
2. Interese capitalizate la depuneri — Tőkésitett takarék betéti kamatok	214	68	2. Interese de întârziere — Késedelmi kamatok .	108	84
3. Interese la depun. ridicate — Felvett takarék betéti kamatok	1	74	3. Proviziuni — Jutalékok	381	34
4. Contribuţiuni erariale şi comunale — Állami és községi adó	235	30	4. Taxe de înscriere şi diverse — Beiratási dijak és különfélék	233	83
5. Contribuţiuni la interese de pepuneri capitalisate — Tőkésitett takar. betéti kamat. utáni adó	17	—			
6. Chirie — Házbér	24	—			
7. Spese diverse — Különféle kiadások	119	03			
8. Profit curat — Tiszta nyereség	1224	39			
	2276	38		2276	38

Feleacul-Săsesc, la 31 Decembre 1906. *Szászfellak*, 1906 deczember hó 31-én.

Ştefan Todoran m. p., preşedinte. *Michail Baciu* m. p., cassar.

Direcţiunea — Az igazgatóság:

Ioan Mathe m. p., *Ioan Morariu* m. p., *Aurel Hatoş* m. p., *Simion Moldovan* m. p., *Dimitrie Mercan* m. p., *Balint Ştefan* m. p.,

S'a revăzut şi aflat în conzonanţă cu cărţile duse în ordine deplină.

Feleacul-Săsesc, la 26 Ianuarie 1907. *Szászfellak*, 107 lanuar 26-án.

Comitetul de revisiune: — A felügyelő bizottság:

Augustin Cherestes m. p. *Ioan Botean* m. p. *Elie Gordon* m. p.

Proiectul Direcţiunei

pentru distribuirea profitului curat de 1224 cor. 39 fil.

1. Dividendă 5% după capitalul vărsat	Cor.	198·15
2. Fondului de rezervă 30%	»	307·20
3. Direcţiunei remuneraţie 20%	»	168·—
4. Comitetului de inspecţiune 10%	»	72·—
5. Preşedintelui remuneraţiune 15%	»	210·—
6. Cassarului remuneraţie 15%	»	210·—
7. Pentru scopuri culturale 2%	»	21·—
8. Servitorului	»	10·—
9. La dispunerea adunării generale	»	28·04
Suma	Cor.	1224·39

Numărul membrilor cu finea anului 1905 a fost 174 cu 223 cuote.

In decursul anului 1906 au mai întrat 16 cu 25 cuote, în total 190 cu 248 cuote.

Din aceştia în decursul anului au repăşit cu 26 cu cuote.

Prin urmare cu finea anului 1906 au rămas 164 cu 206 cuote à 20 coroane cuota.

Direcţiunea.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.